

GÖTEBORGS UNIVERSITET
LITTERATUR, IDÉHISTORIA OCH RELIGION

Fakultetsstyrelsen
Humanistiska fakulteten
Göteborgs universitet

Ansökan om inrättande av *Centrum för digital humaniora* vid Humanistiska fakulteten, Göteborgs universitet

Dnr V 2014/655

12 september 2014

Över hela världen pågår ett intensivt utvecklingsarbete inom det som brukar kallas *digital humaniora* och kort kan definieras som tvärvetenskaplig forskning som involverar både humaniora och informationsteknologi. Digitaliserat material och digitala metoder inbjuder till nya frågeställningar, men förutsätter samtidigt en teoretisk reflektion över hur digitaliseringen påverkar samhället och människan och över villkoren för digital kunskapsproduktion.

Utgångspunkten är att digital humaniora har en stor potential att förnya humanistisk och samhällsvetenskaplig forskning – den precisa omfattningen är ännu omöjlig att överskåda.

Digital humaniora är alltså central för att vi alls skall förstå den hastiga utvecklingen i det digitala samhället. Den har också en mycket stor tvärvetenskaplig potential inte minst i korsningen mellan kvantitativa och kvalitativa metoder, och den öppnar upp för konstruktiva samarbeten i många riktningar. Möjligheterna till nyskapande metodologiskt och teoretiskt utbyte mellan discipliner och fakulteter är avsevärda. Digital humaniora är dessutom av utomordentlig relevans för samverkan med det omgivande samhälle som just erfar omställningen till digitala kommunikationsformer: den skapar nya kontaktvägar mot institutioner, verksamheter och människor utanför universitetet. Området är mycket väl förberett vid Humanistiska fakulteten i Göteborg genom en rad starka verksamheter, men de potentiella vinsterna av en konsolidering och kraftsamling genom en centrumbildning är avsevärda. För en utförlig

argumentation hänvisas till den rapport som nyligen publicerats av Jenny Bergenmar och Mats Malm, *Digitala humaniora vid Humanistiska fakulteten, Göteborgs universitet. En rapport.*

Syfte

Inrättandet av ett centrum för digitala humaniora syftar alltså till att ta vara på områdets möjligheter till nyskapande vetenskaplig metodutveckling och teoretisk reflektion i genomgripande tvärvetenskapliga samarbeten; till närgående och dagsaktuell kontakt med det omgivande samhällets nyckelfrågor; till samverkan med andra forskningsinrättningar både nationellt och internationellt samt med institutioner och organisationer utanför universitetet.

Detta centrum skall identifiera och utveckla potentialerna för digitala humaniora vid Humanistiska fakulteten och sträva att etablera en kreativ miljö för nyskapande forskning och nya projekt. Inriktningen mot tvärvetenskapligt utbyte och metodutveckling skall vara stark. Lokala, nationella och internationella samarbeten skall etableras, inom och utanför universitetet. Centrumet skall i sig inte omfatta utbildning, men det skall samverka med uppbyggnaden av en utbildning i digitala humaniora med målet att på sikt omfatta alla utbildningsnivåer för att åstadkomma en komplett miljö. På så vis är verksamheten riktad mot utvecklingen av humaniora för samtiden och för framtiden.

Organisation

Centrum för digitala humaniora placeras vid Institutionen för litteratur, idéhistoria och religion och skall vara verksamt åren 2015-2017, med möjlighet till tre års förlängning. Det skall verka över gränserna för institutioner, fakulteter och universitet för att etablera nya former för tvärvetenskapligt samarbete och forskningsutveckling. En bärande ambition är att med hjälp av digital teknologi finna nya infallsvinklar, frågeställningar, metoder och teorier till kulturarvet, både som det har behandlats i historien och som det bearbetas och utvecklas idag. Verksamheten skall drivas av en föreståndare och en forskningskoordinator.

Föreståndaren (mandatperiod tre år) skall ha det övergripande ansvaret för verksamheten, identifiera utvecklingsmöjligheter och verka för en miljö för nyskapande forskning, initiera och stödja samarbeten inom fakulteten och utåt, initiera och stödja forskningsprojekt/ansökningar, samordna verksamheten med utvecklandet av en utbildning inom digitala humaniora (som inte är del av själva centrumet) och utveckla en tydlig profil för centrumet. Till föreståndare utses en aktiv forskare vid fakulteten, omfattning 25%.

Till stöd har föreståndaren en forskningskoordinator (mandatperiod tre år), vars uppgifter inbegriper att stödja föreståndaren i det ovan beskrivna, planera och organisera program och seminarier, kommunicera utåt, introducera och initiera kontakter med forskare och institutioner,

samt utföra pilotstudier med mera. Tjänsten som forskningskoordinator utlyses som en tillsvidareanställning om 50%.

Styrgruppen (mandatperiod tre år) skall bestå av viceprefekterna för forskning, med ordföranden för forskningsberedningen som ordförande.

Referensgruppen (mandatperiod tre år) utses av styrgruppen.

Profilering och varumärke

Centrum för digitala humaniora vid Göteborgs universitet skall samarbeta inte minst med Humlab i Umeå och Humlab i Lund, på så sätt att de tre har olika, kompletterande profiler. Humlab i Umeå är främst riktat mot konst, nya medier och digitala representationer medan Humlab i Lund är tydligare riktat mot naturvetenskapliga forskningsfrågor och inbegriper bland annat kognitionsvetenskap. Centrum för digitala humaniora, GU, skall i stället utnyttja den mycket starka position Göteborgs universitet har inom språkteknologi, men på ett sådant sätt att man knyter samman språkteknologi med kulturarvsforskning, ett annat av universitetets styrkeområden. En central ambition därvidlag är att utveckla litteraturens, inte minst skönlitteraturens, potential som källmaterial för en lång rad discipliner inom humaniora och samhällsvetenskap.

Men även om inriktningen på texter är väletablerad och stark, skall centrumet också tillvarata och gynna andra inriktningar som redan är under uppbyggnad vid fakulteten: det gäller främst men inte uteslutande inriktningar mot digitala epistemologier och kulturer som studieobjekt, konstnärliga uttryck, intermediala studier och experiment samt visualisering. Fråga hur centrumets profil skall konstrueras bör lämnas över till föreståndaren, koordinatören och styrgruppen.

Centrumet skall ha en omsorgsfullt utarbetad GU-profil med logotyp, webbdesign och kommunikationsplan. För detta har kontakt upprättats med fakultetens kommunikatör (Thomas Melin, 1/9, vik. Monica Havström) och GUs kommunikationsenhet (Sofia Wallner, 5/9). LIR utlyser under hösten en tjänst som kommunikatör, i vars arbetsuppgifter kommer att ingå centrumets webbplats och övrig kommunikation (nuv.: Carina Agnesdotter).

Finansiering

Fakulteten finansierar Centrum för digitala humaniora med 1 miljon kr per år 2015-2017. Större delen går till föreståndarens och koordinatörens lönekostnader samt vissa expenser.

LIR bekostar resor, gäster, mindre arrangemang, informationsmaterial och liknande, samt den ekonomiska administrationen. LIR bekostar också 10% av heltid för kommunikatör och 15% av en doktorandtjänst eller post-doctortjänst för att administrera den nordiska avdelning av EADH

(The European Association for Digital Humanities) som kommer att etableras med administrativt säte i Göteborg.

Budget 2015, poster inkl. 50% OH

Utgifter:

Föreståndare, 25%: 405.000 kr

Forskningskoordinator, 50%: 580.000 kr

Resor, gäster, arrangemang och informationsmaterial m.m.: 125.000 kr

Kommunikatör, 10%: 100.000 kr

Administratör, 15%: 156.000 kr

Totalt: 1.366.000 kr varav Fakulteten bekostar 1.000.000 kr och LIR återstoden.

Plan för uppföljning och utvärdering

Föreståndaren levererar inför varje verksamhetsår en budget och en verksamhetsplan. Varje verksamhetsår rapporteras med ett bokslut och en kommentar till verksamhetsplanen med överväganden kring måluppfyllelse och organisation.

Efter två år beställs en utvärdering av oberoende bedömare, som granskar dels om målen formulerats på ändamålsenligt sätt, dels hur de uppställda målen uppfyllts med hänsyn till de resurser som avsatts, dels om verksamheten avpassats efter erfarenheterna på ett ändamålsenligt sätt. Underlag utgör de planer, bokslut, redovisningar, ansökningar, skrifter, seminarieprogram som producerats vid centrumet samt dess webbplats och annat informationsmaterial. För denna utvärdering avsätts 30.000 kr.

Mats Malm

Professor i litteraturvetenskap

Institutionen för litteratur, idéhistoria och religion